

memo aan de gemeenteraad

aan de gemeenteraad
onderwerp Resultaten en verlenging Regionaal programma voortijdig schoolverlaten

van het college van burgemeester en wethouders
datum 12 november 2024
dossiernr. 8755

memo

Samenvatting en doel

Met dit memo informeert het college de raad over de meest recente VSV cijfers van OCW over schooljaar 2022-2023 en de aanvraag voor verlenging van het huidige VSV programma (looptijd 2020-2024) tot en met eind 2025.

1 Aanleiding

Om volwaardig mee te doen in de maatschappij en duurzaam aan het werk te komen en te blijven, is het belangrijk dat jongeren een startkwalificatie¹ halen. Dit geeft de beste kansen op een mooie toekomst. Voor de jongere betekent dit uitdagend werk, meer bestaanszekerheid en betere carrièremogelijkheden. Voor werkgevers geldt dat zij hierdoor sneller en beter goed opgeleid personeel kunnen krijgen. En voor de samenleving als geheel zijn de voordelen evident want mensen met een startkwalificatie zijn zelfredzamer en doen minder vaak een beroep op sociale voorzieningen.

Om het behalen van een startkwalificatie te bevorderen en het aantal voortijdig schoolverlaters (VSV'ers)² te verminderen werken gemeenten samen in doorstroompunt-regio's³. Nederland is opgedeeld in 40 Doorstroompunt-regio's, waarvan Regio 27 de gemeenten Alphen aan den Rijn, Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Nieuwkoop, Waddinxveen en Zuidplas omvat, met Gouda als contactgemeente.

Het Doorstroompunt, voorheen bekend als het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC), neemt namens gemeenten binnen Regio 27 de wettelijke taak op zich. Dit houdt in dat we jongeren tot 23 jaar die voortijdig de school verlaten identificeren en, indien nodig, begeleiding bieden. Dit doen we in een VSV programma met financiële middelen vanuit het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) met als looptijd 2020-2024.

¹ Een diploma mbo-2, -3 of -4, havo of vwo.

² Een voortijdig schoolverlater (VSV'er) is een jongere tussen de 12 jaar en 23 jaar die nog geen startkwalificatie (minimaal diploma mbo-2, -3 of -4, havo of vwo) heeft en niet ingeschreven staat bij een onderwijsinstelling).

³ Het doorstroompunt (voorheen RMC) voert de wettelijke opdracht van gemeenten uit om jongeren die voortijdig schoolverlaten in beeld te brengen en, indien nodig, begeleiding te bieden. Binnen de regio maken scholen en gemeenten samen afspraken over maatregelen om schooluitval tegen te gaan en over de begeleiding van jongeren in een kwetsbare positie. In regio Zuid-Holland Oost werken we gezamenlijk aan een sluitende aanpak voor onze jongeren.

Aangezien de looptijd van het programma bijna voorbij is wil het college de raad middels deze memo informeren over de aanvraag voor verlenging in 2025 en de raad tevens informeren over de meest recente VSV cijfers van OCW over schooljaar 2022-2023.

Aanvullende informatie

De aanpak

De aanpak van het Doorstroompunt rust op de volgende principes:

- Registratie en monitoring: het doorstroompunt registreert en monitort voortijdig schoolverlaten en verzuim in de regio.
- Individuele coaching: het bieden van individuele coaching aan jongeren die voortijdig de school verlaten hebben, om hen te ondersteunen bij het vinden van een passende vervolgopleiding of werk.
- Samenwerking: het doorstroompunt werkt samen met onderwijsinstellingen, gemeenten, sociale partners en andere relevante partijen om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan.

Outreachend

In regio Zuid-Holland Oost staat een outreachende aanpak centraal, waarbij doorstroomcoaches proactief jongeren benaderen wanneer zij dreigen uit te vallen, om op maat gemaakte oplossingen te vinden. Dit gebeurt vaak door middel van huisbezoeken. Deze preventieve aanpak, gericht op het verminderen van schooluitval, omvat nauwe samenwerking met onderwijsinstellingen, arbeidsmarkt- en zorgpartners.

Landelijke ontwikkelingen versus regio Zuid-Holland Oost

In 2021-2022 verlieten landelijk 30.520 studenten school zonder een startkwalificatie, het hoogste aantal in tien jaar.⁴ De laatste cijfers van OCW voor 2022- 2023 tonen een lichte daling naar 30.245 (-0,90%), maar het aantal blijft onverminderd hoog.

Binnen de regio Zuid-Holland Oost is het aantal voortijdig schoolverlaters tijdens schooljaar 2022-2023 afgenomen van 598 naar 518, een daling van 13% ten opzichte van 2021-2022. Onze regio wijkt daarmee af van de landelijke trend. Sterker nog, we hebben het laagste aantal voortijdig schoolverlaters van Nederland. Dit is heel goed nieuws, maar ons streven blijft om het aantal VSV'ers verder terug te brengen.

Ongediplomeerde uitstroom naar werk

De grootste groep VSV'ers stroomt ongediplomeerd uit naar werk. Sommige werkende jongeren verdienen fors meer dan het minimumloon bij werkgevers die goede opleidingsmogelijkheden bieden. Dan is er geen probleem. Echter, anderen verdienen beduidend minder en lopen risico op

⁴ Het Ministerie van OCW heeft vastgesteld dat de sluiting van mbo-scholen vanwege COVID-19 een belangrijke oorzaak was. Hierdoor daalde de motivatie bij veel studenten. Bovendien zijn in de studiejaar 2019-2020 en 2020-2021 door coronamaatregelen, zoals de duimregeling en terughoudendheid bij het afgeven van een negatief bindend studieadvies, meer leerlingen en studenten overgegaan dan normaal. Een deel van deze studenten is uiteindelijk alsnog uitgevallen.

baanverlies bijvoorbeeld door leeftijd of economische tegenwind. Ook jongeren die als zelfstandige zonder personeel (ZZP'er) werken hebben vaak een onzekere toekomst. Zonder diploma ervaren zij moeilijkheden bij het vinden van ander werk wanneer zij werkloos worden.

Nieuwe wet van School naar Duurzaam werk

De ministeries van OCW en Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) werken aan een nieuwe wet 'Van school naar duurzaam werk' die naar verwachting per 1 januari 2026 de huidige regelgeving rond VSV en jeugdwerkloosheid vervangt. Duidelijk is dat de wet invloed zal hebben op ons regionaal programma VSV:

- De taak van het doorstroompunt wordt uitgebreid naar het begeleiden van jongeren tot 27 jaar (nu tot 23 jaar) zonder startkwalificatie terug naar school, naar duurzaam werk of een combinatie;
- Scholen worden verplicht om aanvullende loopbaanbegeleiding te bieden tijdens het onderwijs en na de diplomering, gericht op de overstap naar werk;
- Gemeenten (werk & inkomen) worden verplicht om voor de genoemde studenten al in hun laatste studiejaar mee te denken over vervolgstappen en begeleiding naar duurzaam werk.

Verlenging huidige VSV programma

Om de periode tot de inwerkingtreding van de nieuwe wetgeving en het nieuwe programma te overbruggen heeft onze doorstroompunt-regio een aanvraag tot verlenging van het huidige VSV programma ingediend bij het ministerie van OCW tot en met december 2025. In deze aanvraag worden de huidige activiteiten voortgezet.

Dit geeft onze regio de tijd om voorbereidingen te treffen om te komen tot het nieuwe VSV programma 2026-2030 op basis van de nieuwe wetgeving.

Verantwoordelijkheden

De contactgemeente Gouda blijft wettelijk verantwoordelijk voor de totstandkoming van het nieuwe regionale programma. De contactschool MBO Rijnland vertegenwoordigt ook de andere scholen (vo en mbo) in de regio en doet op basis van het regionaal programma een subsidieaanvraag.

Vervolg

Het college hoopt de raad op deze wijze voldoende te hebben geïnformeerd en zullen de raad in de loop van 2025 opnieuw informeren, wanneer er meer duidelijkheid is vanuit de ministeries over de inwerkingtreding van de nieuwe wet en het nieuwe programma.

Motie/toezegging

Nvt.

Bijlagen(n): -